

10/2005. (VI. 11.) MNB rendelet

a kötelező jegybanki tartalék kiszámításáról, illetve képzésének és elhelyezésének módjáról

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény 60. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján fennálló jogkörömben eljárva a következőket rendelem el:

Hatály

1. § E rendelet hatálya kiterjed:

a) a működési (tevékenységi) engedéllyel rendelkező hitelintézetre, ideértve az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes államban székhellyel rendelkező hitelintézet magyarországi fióktelepét is,

b) az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes (valamely más) tagállamban székhellyel és működési (tevékenységi) engedéllyel rendelkező hitelintézet magyarországi fióktelepére [az a)-b) pontokban írtak e rendelet alkalmazásában a továbbiakban: tartalékköteles hitelintézet].

Kötelező jegybanki tartalék

2. § (1) A tartalékköteles hitelintézet a (2) bekezdésben meghatározott tartalékköteles források után - a (3) bekezdésben említett kivételekkel - (a továbbiakban: tartalékalap) kötelező jegybanki tartalékot (a továbbiakban: kötelező tartalék) köteles képezni.

(2) Tartalékköteles források:

a) betétek és felvett hitelek,

b) hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok,

c) repók, ideértve az óvadéki és szállítási repóügyletek mellett az értékpapír- és aranyeladási és -visszavásárlási (sell/buy-back) ügyleteket, valamint a készpénzfedezet melletti értékpapír- és aranykölcsönzést (a továbbiakban: repók).

(3) Nem kell kötelező tartalékot képezni a következő források után:

a) a jelen rendelet hatálya alá tartozó más tartalékköteles hitelintézettől származó források,

b) a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által nyújtott hitelek igénybe vett állománya,

c) az MNB-vel kötött penziós ügyletekből származó források.

3. § (1) A kötelező tartalékráta mértékét a kötelező tartalékráta mértékéről szóló MNB rendelet határozza meg a tartalékalapba tartozó források alábbi kategóriái szerint:

a) betétek, amelyeknek a lejárat a tartalékköteles hitelintézet számviteli nyilvántartásában történő megjelenés időpontjában a jegybanki információs rendszerhez szolgáltatandó információk köréről, a szolgáltatás módjáról és határidejéről szóló MNB rendelet (a továbbiakban: adatszolgáltatási rendelet) alapján meghaladja a két évet,

b) felvett hitelek, amelyeknek a lejárat a tartalékköteles hitelintézet számviteli nyilvántartásában történő megjelenés időpontjában az adatszolgáltatási rendelet alapján meghaladja a két évet,

c) hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, feltéve, hogy az értékpapír lejárat a kibocsátáskor meghaladja a két évet,

d) repók,

e) a tartalékalapba tartozó és az a)-d) pontokban nem említett valamennyi egyéb forrás.

(2) A kötelező tartalék összege a tartalékköteles hitelintézet tartalékalapjába tartozó források (3) bekezdés szerint meghatározott állománya és a kötelező tartalékráta mértékéről szóló MNB rendeletben meghatározott megfelelő tartalékráta szorzata.

(3) A tartalékköteles hitelintézet tartalékalapját az adatszolgáltatási rendeletben előírt - külföldi fióktelepek adatait nem tartalmazó - Felügyeleti mérleg és eredménykimutatás adatszolgáltatásban szereplő, a tárgyidőszak utolsó naptári napjára vonatkozó állományi adatok (a továbbiakban: Felügyeleti mérleg adatok) alapján az MNB állapítja meg. Amennyiben a tartalékköteles hitelintézet elmulasztja a Felügyeleti mérleg adatok szolgáltatását, akkor tartalékalapját az MNB becsléssel állapítja meg, figyelembe véve a tartalékköteles hitelintézet által korábban szolgáltatott Felügyeleti mérleg adatokat és egyéb rendelkezésre álló információkat.

(4) Tárgyidőszak alatt a hónap első naptári napjától utolsó naptári napjáig terjedő időszakot kell érteni.

(5) A tartalékköteles hitelintézet (2) bekezdés szerinti kötelező tartalékának összegét az MNB állapítja meg, és arról legkésőbb öt MNB munkanappal a 4. § (1) bekezdése szerinti teljesítési tárgyidőszak kezdete előtt írásban értesíti a tartalékköteles hitelintézetet. A tartalékköteles hitelintézet egy alkalommal, a 4. § (1) bekezdése szerinti teljesítési tárgyidőszak kezdete előtti második MNB munkanapig írásban kérheti az MNB-től a megállapított kötelező tartalék összegének módosítását. Módosítási kérelem esetén az MNB megállapítja a tartalékköteles hitelintézet kötelező tartalékának végleges összegét, és erről legkésőbb a 4. § (1) bekezdése szerinti teljesítési tárgyidőszak kezdete előtti MNB munkanapon írásban értesíti a tartalékköteles hitelintézetet. Amennyiben a 4. § (1) bekezdése szerinti teljesítési tárgyidőszak kezdete előtti második MNB munkanapig nem érkezik módosítási kérelem az MNB-hez, akkor az MNB az eredetileg megállapított kötelező tartalék összeget tekinti a tartalékköteles hitelintézet kötelező tartaléka végleges összegének. A tartalékköteles hitelintézet kötelező tartalékának végleges összegét már nem módosítja, ha a kötelező tartalék végleges összegének megállapítása után a tartalékköteles hitelintézet módosítja az adott tárgyidőszakra vonatkozó Felügyeleti mérleg adatokat.

4. § (1) A tartalékköteles hitelintézet a kötelező tartalék-előírást utólag, a tartalékszámítás során figyelembe veendő tárgyidőszakot (tartalékszámítási tárgyidőszak) követő második tárgyidőszakban (teljesítési tárgyidőszak) átlagban köteles teljesíteni; az átlagszámításnál a naptári napokat kell figyelembe venni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott átlagszámítást alkalmazva a tartalékköteles hitelintézet a kötelező tartalék-előírásnak havonta egy alkalommal, a teljesítési tárgyidőszak utolsó naptári napján köteles megfelelni.

5. § (1) A tartalékköteles hitelintézet a kötelező tartalék-előírást azáltal teljesíti, hogy a 3. § (2) bekezdése szerint kiszámított kötelező tartalék összegét a következő eszközökben tartja:

a) az MNB által vezetett forint pénzforgalmi számláján,

b) az MNB által vezetett forint pénzforgalmi számlával nem rendelkező tartalékköteles hitelintézet (a továbbiakban: levelezett tartalékköteles hitelintézet) egy az MNB által vezetett forint pénzforgalmi számlával rendelkező tartalékköteles hitelintézet (a továbbiakban: levelező tartalékköteles hitelintézet) által vezetett forint pénzforgalmi számláján.

(2) A levelező tartalékköteles hitelintézet MNB által vezetett forint pénzforgalmi számlája egyenlegének tartalmaznia kell a levelezett tartalékköteles hitelintézet kötelező tartalékát is. A levelező tartalékköteles hitelintézet MNB által vezetett forint pénzforgalmi számlájának egyenlegéből az MNB elsődlegesen a levelezett tartalékköteles hitelintézetnek a levelező tartalékköteles hitelintézet által vezetett forint pénzforgalmi számláján elhelyezett kötelező tartalékát tekinti teljesítettnek.

5/A. § (1) A tartalékköteles hitelintézetnek a működési (tevékenységi) engedélye megszerzésétől - vagy az 1. § b) pontja szerinti fióktelep esetében - a létrehozásától kezdődően folyamatosan, függetlenül attól, hogy van-e tartalékköteles forrása, rendelkeznie kell MNB által vezetett forint pénzforgalmi számlával vagy levelező tartalékköteles hitelintézet által vezetett forint pénzforgalmi számlával, továbbá ez utóbbi esetben a levelező tartalékköteles hitelintézettel és az MNB-vel kötött olyan háromoldalú megállapodással, amely az e rendeletben foglaltak teljesítését lehetővé teszi a levelezett tartalékköteles hitelintézet pénzforgalmi számlavezetési sajátosságainak megfelelően (a továbbiakban: megállapodás).

(2) A levelezett tartalékköteles hitelintézetnek kell gondoskodnia a megállapodás megkötéséről, úgy, hogy mindaddig, amíg nem rendelkezik MNB által vezetett forint pénzforgalmi számlával, folyamatosan rendelkezzen hatályos megállapodással. Amennyiben a tartalékköteles hitelintézetnek megszűnik az MNB által vezetett forint pénzforgalmi számlája, gondoskodnia kell arról, hogy a megállapodás legkésőbb az MNB által vezetett forint pénzforgalmi számlája megszűnésével egyidejűleg lépjen hatályba.

(3) Amennyiben a levelezett tartalékköteles hitelintézet több - nem az MNB által vezetett - forint pénzforgalmi számlával is rendelkezik, a tartalékkötelezettség csak egy - a megállapodásban megjelölt - forint pénzforgalmi számlán teljesíthető.

(4) A megállapodás kötelező tartalmi eleme, hogy a levelezett tartalékköteles hitelintézet felhatalmazást ad az MNB javára az e rendeletből eredő, a levelezett tartalékköteles hitelintézettel szembeni követelések beszedése céljából a levelező tartalékköteles hitelintézetnek az általa a levelezett tartalékköteles hitelintézet részére vezetett valamennyi pénzforgalmi számlája megterhelésére. A felhatalmazásnak az MNB hozzájárulása nélkül vissza nem vonhatónak kell lennie.

(5) A megállapodás hatálya kezdetének és végének időpontját úgy kell megállapítani, hogy az ezen rendeletben meghatározott kötelezettségek folyamatosan teljesíthetőek legyenek. A megállapodás hatálya nem kezdődhet és nem szűnhet meg teljesítési tárgyidőszakon belül.

6. § (1) A kötelező tartalék összege után az MNB a következő képlet alapján fizet kamatot a tartalékköteles hitelintézetnek:

$$K_t = \frac{A_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{j=1}^{n_t} \frac{i_j}{n_t}$$

Ahol: K_t - a t. teljesítési tárgydőszakban elhelyezett kötelező tartalék után fizetett kamat összege,

A_t = a t. teljesítési tárgydőszakban a tartalékteljesítési adatok (napi kivonaton szereplő elszámolt egyenlegek) naptári napok figyelembevételével számított számtani átlaga, de maximum a t. teljesítési tárgydőszakban teljesíteni előírt kötelező tartalék végleges összege,

n_t = a t. teljesítési tárgydőszak naptári napjainak száma,

r_t = a kötelező tartalékok után fizetett kamatláb a t. teljesítési tárgydőszakban,

j = a teljesítési tárgydőszak j. napja,

i_j = a kötelező tartalékok után fizetett, a kötelező jegybanki tartalék után fizetendő kamat mértékéről szóló MNB rendeletben megállapított kamatláb a teljesítési tárgydőszak j. napján.

(2) Az MNB a kötelező tartalék után fizetendő kamatot a teljesítési tárgydőszakot követő hónap 2. MNB munkanapján fizeti meg a tartalékköteles hitelintézetnek.

7. § (1) A tartalékköteles hitelintézet által elhelyezett kötelező tartalék összegét az MNB ellenőrzi.

(2)

(3) Ha az MNB megállapítja, hogy a tartalékköteles hitelintézet napi forint pénzforgalmi számlaállományának teljesítési tárgydőszaki átlaga nem érte el a kötelező tartalék végleges összegét, az MNB 30 napon belül - a tartalékköteles hitelintézet egyidejű értesítése mellett - a megállapított különbözet alapján a következő képlettel meghatározott összeggel megterhelheti a tartalékköteles hitelintézet forint pénzforgalmi számláját:

$$B_t = \frac{E_t \cdot n_t \cdot p_t}{100 \cdot 360}$$

$$p_t = \sum_{j=1}^{n_t} \frac{k_j}{n_t}$$

Ahol: B_t = a t. teljesítési tárgydőszak tekintetében alkalmazandó terhelés összege,

E_t = a t. teljesítési tárgyidőszakban a tartalékteljesítési adatok (napi kivonaton szereplő elszámolt egyenlegek) naptári napok figyelembevételével számított számtani átlagának elmaradása a kötelező jegybanki tartalék végleges összegétől,

n_t = a t. teljesítési tárgyidőszak naptári napjainak száma,

p_t = a terhelés összegének meghatározásához használt büntető kamatláb a t. teljesítési tárgyidőszakban,

j = a teljesítési tárgyidőszak j. napja,

k_j = a mindenkorijegybanki alapkamat mértékének megfelelő büntető kamatláb a teljesítési tárgyidőszak j. napján.

(4)-(5)

(6) Ha a (2)-(5) bekezdések szerinti terhelés végrehajtására a tartalékköteles hitelintézet MNB-nél vezetett forint pénzforgalmi számlája nem nyújt elegendő fedezetet, az MNB a tartalékköteles hitelintézet részére - annak külön kérelme nélkül, de egyidejű értesítése mellett - a szükséges összeg erejéig hitelt nyújt. Ezen hitel törlesztése a folyósítással egyidejűleg esedékessé válik.

(7) A (6) bekezdés szerinti hitel kamata megegyezik a mindenkorijegybanki alapkamat kétszeresével. E hitel után az MNB késedelmi kamatot nem számít fel.

(8) E szakasz rendelkezéseit a levelezett tartalékköteles hitelintézetekre az azok pénzforgalmi számlavezetési sajátosságainak megfelelően kell alkalmazni.

8. § Ha a tartalékköteles hitelintézet likviditási helyzete nem teszi lehetővé, hogy a kötelező tartalék-előírásnak megfeleljen, köteles azt az MNB-nek írásban bejelenteni; ebben az esetben az MNB - a tartalékköteles hitelintézet kérelme alapján - meghatározott ideig haladékot adhat a kötelező tartalék egy részének vagy egészének elhelyezésére.

9. § (1) E rendelet alkalmazásában nem minősül rendeltetésszerű joggyakorlásnak az olyan jogügylet, amely a kötelező tartalékképzés e rendeletben meghatározott szabályainak részleges vagy teljes megkerülésére irányul. Ilyen esetekben az MNB az e rendeletben meghatározott kötelező tartalékképzési szabályok szerint megállapítja az elhelyezendő tartalék összegét és a 7. § (3)-(7) bekezdések szerinti jogkövetkezményeket alkalmazza.

(2) E rendelet alkalmazásában „MNB munkanap” alatt minden olyan nap értendő, amelyen az MNB a monetáris politikai műveleteinek folytatására nyitva tart.

Záró rendelkezések

10. § (1) E rendelet 2005. július 1-jén lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a kötelező jegybanki tartalékról szóló 2/2003. (PK. 14.) MNB rendelkezés.